

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 23 ΜΑΪΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Κόμμα του Γ. Θεοτόκη: Υπήρξε η πιο διαλλακτική από τις αντιβενιζελικές μερίδες, πιο μετριοπαθής από το ραλλικό και Εθνικό κόμμα και ζητούσε να διορθώσει αυτά που θεωρούσε λάθη των Φιλελευθέρων. Συμφωνούσε με την πάση θυσία αύξηση των εξοπλισμών και ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μικροεισοδηματίες. Από το κίνημα στο Γουδί έως τη συνταγματική κρίση του 1915, μεταξύ των αντιβενιζελικών κομμάτων το θεοτοκικό κόμμα είχε τη μεγαλύτερη εκλογική βάση. Κι έτσι αποτέλεσε τον πυρήνα των αντιβενιζελικών. Ως ηγέτης του τρικουπικού κόμματος, πάντως, μέχρι το 1909 ο Θεοτόκης προέβη σε μεταρρυθμίσεις διοικητικού χαρακτήρα (π.χ. αποκέντρωση).

β. Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης : Οργανώθηκε στο Θέρισσο μετά την επέκταση της επανάστασης στην Κρήτη και της απόκτησης ισχυρών ερεισμάτων σε όλο το νησί. Πρόεδρός της ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος και υπουργοί της οι Κ. Φούμης και Κ. Μάνος. Η κυβέρνηση προέβη στην έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών, οργάνωσε υπηρεσίες οικονομικών, συγκοινωνιών και διοίκησης, τύπωσε γραμματόσημα και εξέδιδε την εφημερίδα «Το Θέρισσο».

γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής : Ιδρύθηκε με βάση το 11^ο άρθρο της Σύμβασης της Λοζάνης, που καθόριζε ότι οι πρόσφυγες θα διευκολύνονταν στη μετακίνησή τους από τη Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής και είχε ως έδρα τη Κωνσταντινούπολη. Την αποτελούσαν 11 μέλη (τέσσερις Έλληνες, τέσσερις Τούρκοι και τρία μέλη πολίτες ουδέτερων κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο κρατών) με αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μετανάστευσης των πληθυσμών και της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξιμών.

ΘΕΜΑ Α2

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β1

Η απάντηση εντοπίζεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 142 – 143: «Η επιστροφή των προσφύγων ... τον δρόμο της προσφυγιάς».

ΘΕΜΑ Β2

Η απάντηση εντοπίζεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 157 – 158: «Την αστική αποκατάσταση ... επέκταση λιμανιών».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Η απάντηση εντοπίζεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 78 – 79: «Παρά την έντονη αντίδραση ... αρχή της δεδηλωμένης», ενώ τα στοιχεία της πηγής Α αξιοποιούνται στην ολότητά τους. Πιο συγκεκριμένα:

Στο κείμενο Α αποτυπώνεται το δριμύ κατηγορώ του Χαρίλαου Τρικούπη προς τον βασιλιά, τον οποίο θεωρεί υπεύθυνο της παρατεταμένης πολιτικής κρίσης που ταλανίζει τη χώρα. Υποστηρίζει την άποψη ότι ο σχηματισμός κυβερνήσεων πλειοψηφίας και η εδραίωση του δικομματισμού είναι η μόνη λύση για τη σταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης του τόπου.

β. Η απάντηση εντοπίζεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 79: «Η ιδέα ανήκε ... μεταβολή του πολιτικού τοπίου». Το παράθεμα Β συμπληρώνει την ιστορική αφήγηση και παρέχει πληροφορίες για τη στάση του βασιλιά Γεωργίου Α απέναντι στην επίσημη κατοχύρωση της νέας αρχής λειτουργίας του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, της αρχής της δεδηλωμένης. Ο βασιλιάς υπό την πίεση της αντιπολίτευσης και του επαναστατικού αναβρασμού της χώρας υιοθέτησε τελικά την άποψη του Τρικούπη, γεγονός που καταδεικνύεται από τον λόγο που εκφώνησε στις 11 Αυγούστου του 1875. Σ' αυτόν αναφέρει ότι, όπως σεβάστηκε τα δικαιώματα του λαού για το δικαίωμα της εκλογής των βουλευτών, έτσι ακριβώς αναγνωρίζει το γράμμα και το πνεύμα του Συντάγματος, στα οποία εδράζονται τα προνόμια των εκλεγόμενων βουλευτών. Επειδή ακριβώς καθορίζεται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία του πολιτεύματος η αναγνώριση της δεδηλωμένης εμπιστοσύνης της πλειοψηφίας του έθνους στους εκάστοτε αντιπροσώπους του έθνους, δηλώνει ότι αποδέχεται την παραπάνω αρχή, αρχή της δεδηλωμένης, χωρίς την οποία δεν θα μπορούσε να υπάρχει η αρμονική λειτουργία του πολιτεύματος. Με λίγα λόγια ο βασιλιάς αποδέχεται την κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα του 1864 αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, της ελεύθερης δηλαδή έκφρασης της βούλησης της κοινής γνώμης.

ΘΕΜΑ Δ1

α. Η απάντηση εντοπίζεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 25: «Η οριστική αντιμετώπιση ... δημοσιονομικό αδιέξοδο». Επιπλέον, σελ. 43 – 44: «Το αποφασιστικό βήμα... αγροτικό χώρο». Το κείμενο Α συμπληρώνει την ιστορική αφήγηση, παραθέτοντας τους λόγους (οικονομικούς, κοινωνικούς) που ωθούν την κυβέρνηση Κουμουνδούρου να προβεί στην επίλυση του αγροτικού ζητήματος στην Ελλάδα κατά τα έτη 1870 – 1871. Το κείμενο Β αναφέρεται στην απαλλοτρίωση των τσιφλικιών (χριστιανών γαιοκτημόνων), η οποία προβλεπόταν να γίνει εκουσίως, εξαιτίας όμως των ενδοαστικών συγκρούσεων και του διχασμού του πολιτικού κόσμου, υιοθετήθηκε από την κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης ένα πιο ριζοσπαστικό πρόγραμμα απαλλοτρίωσης υποχρεωτικού χαρακτήρα. Πρόθεση των φιλελευθέρων

ήταν η ενίσχυση του εθνικού φρονήματος των χωρικών και η ενίσχυση της έλξης που ασκούσε το ελληνικό εθνικό πρόγραμμα μεταξύ των ποικίλων χριστιανικών πληθυσμών της Βόρειας Ελλάδας.

β. Η απάντηση εντοπίζεται στο σχολικό βιβλίο, σελ. 25: «Οι στόχοι ... εθνικής αυτής ιδιοκτησίας» και σελ. 44 – 45: «Με βάση αυτά ... Ρουμανία κ.λπ.».

Το κείμενο Γ αναφέρει ότι η λύση που επελέγη για το αγροτικό ζήτημα που ταλάνιζε τη χώρα ήταν η αναπαραγωγή του νοτιοελλαδικού προτύπου στη Βόρειο Ελλάδα, το οποίο είχε αποδειχθεί αρκετά επιτυχημένο.

Επιμέλεια
ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΑΡΑΚΟΛΙΟΣ
ΕΛΠΙΔΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
ΚΟΡΟΥΣ